

Göteborgs kommun

grundskola@grundskola.goteborg.se

2019-01-28

1 (19)

Dnr-2018:6788

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Långedragsskolorna i Göteborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Långedragsskolorna avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Utbildningen i förskoleklass ingår inte i granskningen. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter detta ska göras. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs i så fall också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer då det bedöms motiverat.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Långedragsskolorna i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn ska se till att bedriva ett faktiskt kvalitetsarbete som också inbegriper att elever, lärare och övrig skolpersonal är delaktiga i uppföljningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att undervisningen anpassas så att alla elever stimuleras och utvecklas, oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i låg utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna arbeta för att utveckla ett samlat och långsiktigt arbete med att skapa trygghet på skolan.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdigheten i bedömningar och betygssättning. I detta ingår att skapa förutsättningar för lärarna att regelbundet kunna samverka med varandra när de gör sina bedömningar.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 oktober 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6788) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9, 10 och 34 §§, 4 kap 4-7 §§ skollagen (2010:800)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, reviderad 2017,

1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar.

Skälen för bedömningen är att rektorn inte bedriver ett faktiskt kvalitetsarbete som fungerar i praktiken, där rektorn bland annat ser till att göra personalen delaktig för att skapa förankring och ökad förståelse för verksamhetens problem, styrkor och behov av förbättringsarbete. Ytterligare skäl för bedömningen är att rektorn inte följer upp att värdegrundsuppdraget i alla delar integreras i undervisningen, det vill säga hur lärarna ser till att undervisningen genomsyras av värdegrundsarbetet i sin helhet. Det saknas också ett gemensamt strategiskt arbete avseende jämställdhetsfrågor som rektorn leder och styr. Därtill är rektorns ledning och organisation otydlig i delar som rör skolans rutiner och arbetssätt samt när det gäller att ge lärarna förutsättningar att samverka med varandra.

Granskningen visar att personalen inte är tillräckligt delaktiga i uppföljning, analys och arbetet med åtgärder. Rektorn följer visserligen upp olika typer av resultat som indikerar hur väl eleverna lyckats med sina studier och sin skolgång. Detta gör rektorn bland annat genom att följa upp kunskapsresultat i ämnen och årskurser där kunskapskrav finns att uppnå, resultat på trivsel- och trygghetsenkäter och genomförandet av undervisningen. Dock visar intervjuer som genomförts i samband med granskningen att personalens delaktighet i uppföljningen är begränsad. Lärare menar att de visserligen tittar på kunskapsresultat och resultat kopplade till värdegrundsarbetet i stort men att de främst deltar i en analys som rör resultat på nationella prov. Bland annat uppger lärarna att fokus i uppföljning ligger på elevernas måluppfyllelse i de äldre årskurserna medan övriga elever faller mellan stolarna och inte får det stöd de behöver för att nå kunskapskraven som minst ska uppnås. Enligt lärarna har inga beslut om åtgärder utifrån en analys av elevernas kunskapsresultat i

de lägre årskurserna fattats. I intervju med elevhälsan framgår att de inte är delaktiga i uppföljningen och därmed inte känner till om rektorn gör en bred uppföljning, det vill säga en uppföljning som innefattar flera olika resultat, i syfte att utveckla undervisningen. I samtliga intervjuer lyfts att rektorn genomför lektionsbesök i syfte att följa upp undervisningens genomförande. Dock framkommer att det inte görs i lika stor omfattning eller med samma regelbundenhet som tidigare. Vissa lärare har fått besök medan andra inte har fått det. I intervju med rektorn ger hen exempel på iakttagelser om gjorts under lektionsbesöken, både gällande delar som fungerar väl och delar som behöver utvecklas. Som exempel kan nämnas att rektorn sett att lärarna är bra på att strukturera undervisningen men att de behöver utveckla arbete med att individanpassa den. I intervjuer menar flera att de arbetar med värdegrunden genom att de löpande tar tag i situationer som uppstår och att de pratar värdegrundsfrågor med eleverna. Avseende om värdegrundsuppdraget genomsyrar undervisningen framgår emellertid att det är mer upp till varje lärare att se till att så sker och att det inte är något som rektorn följer upp. Elevhälsan berättar att de är delaktiga i skolans värdegrundsarbete. De säger vidare att rektorn ställer frågor om värdegrundsarbetet när de träffar lärarna på det så kallade elevhälsomötet som de har en gång per termin. Även lärarna berättar att det ställs frågor om värdegrundsarbetet när de träffar elevhälsan men att det bara gjorts vid ett tillfälle då detta forum inrättats innevarande läsår. När det gäller uppföljning av olika enkäter som genomförs anser lärarna att de får resultaten presenterade för sig men att det inte görs någon djupare analys som ligger till grund för ett utvecklingsarbete framåt.

Vad gäller rektorns ledarskap visar granskningen vidare att rektorn, inom ramen för det pedagogiska arbetet, inte leder och styr ett gemensamt strategiskt arbete gällande frågor som rör skolans jämställdhetsarbete och inte heller försäkrar sig om att jämställdhetsperspektivet genomsyrar utbildningen på Långedragsskolan. I intervju med rektorn och lärare framkommer att det inte finns något uttalat strategiskt jämställdhetsarbete på skolan och att rektorn inte heller gjort något för att försäkra sig om att lärarna verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. I intervju med rektorn framkommer att det görs en jämställdhetsanalys i samband med uppföljning av skolans resultat, så som betyg och resultat på nationella prov. Emellertid uppges att ingen djupare analys har gjorts eftersom skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor vid senaste uppföljningen inte varit så påtagliga.

Granskningen visar avslutningsvis att rektorn inte har en tydlig ledning och organisation av det pedagogiska arbetet. I de intervjuer som genomförts med lärare framgår att det inte alltid är tydligt för dem vem som ska leda möten eller vad mötet ska innehålla. Som exempel är det inte tydligt för lärarna vad syftet är med att skolans

kvalitetsutvecklare deltar på en del möten. Rektorn har organiserat arbetet så att lärarna ges förutsättningar att träffas på ett gemensamt möte en gång i veckan. Vid tre av de fyra mötestillfällen per månad som lärarna träffas är tiden avsatt till gemensam kompetensutveckling och ett för att bland annat lyfta aktuella elevärenden samt arbeta med skolans fokusområden. Därtill är skolans arbets- och förhållningssätt inte tydliga och tillämpas därför inte fullt ut av lärare. I intervjuer framgår att det finns såväl arbetssätt och rutiner som gäller för hela skolan och att dessa också gått igenom med personalen. Trots detta visar det sig i intervjuer att det inte alltid är tydligt för personalen hur de ska agera i olika situationer som uppstår. För att nämna ett exempel där det tydligt framgår att skolans rutiner inte fungerar eller kan tillämpas av lärarna är arbetet som ska göras för att motverka kränkande behandling. Trots att såväl rektorn som övrig personal på skolan har kännedom om att det förekommer både konflikter och kränkande behandling har flera av de intervjuade framfört att det saknas en samsyn kring arbetet med kränkande behandling. Bland annat råder en osäkerhet i vad som ska anmälas som kränkande behandling. Inte heller finns det ett gemensamt arbete där personalen tillsammans analyserar uppkomna incidenter och diskuterar hur de kan bedriva ett gemensamt arbete framåt för att motverka kränkande behandling. Även om skolan agerar i varje uppkommen situation, har rutiner för och en plan mot kränkande behandling som enligt lärarna diskuteras inför varje läsår är den inte ett verktyg som lärarna kan använda sig av i det faktiska arbetet för att motverka kränkande behandling på skolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn ska se till att bedriva ett faktiskt kvalitetsarbete som också inbegriper att elever, lärare och övrig skolpersonal är delaktiga i uppföljningen.

För att kvalitén i skolans undervisning ska utvecklas krävs att verksamheten ständigt prövas, resultat följs upp, utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.¹ Rektorn har en central och viktig roll i att leda kvalitetsarbetet och det är viktigt att kvalitetsarbetet inte enbart inkluderar svagheter i sin analys utan även tar fasta på de framgångsfaktorer som skolan har. Här ingår också att rektorn skaffar sig en god bild över hur lärare låter sin undervisning genomsyras av de värden som anges i

¹ Lgr 11, 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Varje skolas utveckling

läroplanen.² Av granskningen framgår att rektorns uppföljning av värdegrundsuppdraget i sin helhet är begränsad och att jämställdhetsuppdraget inte följs upp alls. På Långedragsskolan behöver detta arbete utvecklas så att utbildningen håller en hög och jämn kvalitet.

Uppföljningen ska vara systematisk, kontinuerlig och löpande. Det här innebär att uppföljningen inte enbart kan ske i slutet på en termin eller läsår. Det är också viktigt att rektor gör elever, lärare och övrig skolpersonal delaktiga i uppföljningsarbetet. Som exempel kan elevenkäter, diskussioner i samband med elevråd eller klassråd användas för att skapa delaktighet bland eleverna. På motsvarande sätt måste rektorn finna former för hur lärarna kan göras delaktiga i kvalitetsarbetet. Det kan ske exempelvis genom medarbetarsamtal, rektors deltagande i arbets- och ämneslagsträffar, eller via andra forum och träffar där lärarna har möjlighet att delge sina erfarenheter.³ Av granskningen framgår att lärarnas medverkan i uppföljningen saknas. När personal och elever upplever sig delaktiga i arbetet sker en förankring och ökad förståelse för verksamhetens problem, styrkor och förbättringsarbete.⁴

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen (2010:800)

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, reviderad 2017,

1 Skolans värdegrund och uppdrag, rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och

värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolans och

omvärlden, 5 Kursplaner med kunskapskrav.

Skälen för bedömningen är att granskningen visar att undervisningen huvudsakligen främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

² Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden

³ 4 kap. 4-5 §§ skollagen (2010:800); Skolverket 2012, s.11ff, 47

⁴ 4 kap. 4 § skollagen; Skolverket 2012, s. 21, 32, 37f

Undervisningen bedöms vara målfokuserad, varierad och ge eleverna ett aktivt lärarstöd. Till stor del präglas undervisningen av att den är strukturerad och innehåller ett aktivt lärarstöd där eleverna ges möjlighet att förstå, komma igång med sitt arbete och bibehålla sitt engagemang. Vidare framgår att det ingår varierade metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. Granskningen visar vidare att undervisningen till viss del är individanpassad på så sätt att undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassat så att den stimulerar och utmanar eleverna. Emellertid visar såväl granskningen som rektorns egna iakttagelser i samband med lektionsbesök att undervisningen behöver utvecklas när det gäller anpassningar för elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och behöver ytterligare stimulans och utmaningar.

Granskningen visar att lärarna ser till att undervisningen är strukturerad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Det ger sig uttryck på så sätt att lärarna har tydliga lektionsstarter där de introducerar eleverna i lektionsinnehållet och sedan handleder och stöttar dem i det fortsatta arbetet. Både intervjuer och observationer som genomförts under granskningsbesöket visar att lärarna tydliggör för eleverna vad de ska arbeta med och syftet med undervisningen. Exempelvis görs detta genom att lärarna såväl med text, bild som ord tydliggör för eleverna vad de ska arbeta med samtidigt som de förklarar varför. Bland annat berättar eleverna att lärarna har "skyltar" i klassrummet där mål och syfte framgår och att detta är något som läraren också pratar med dem om. Eleverna beskriver även att lärarna inför lektionerna beskriver vad, hur och varför de ska lära sig saker genom att berätta för dem och skriva det på tavlan. Även lärarna berättar att de går igenom mål och syfte med eleverna både muntligt och skriftligt och att de anpassar informationen efter elevernas ålder och mognad. I de observationer som genomförts har eleverna kommit igång med de uppgifter som läraren planerat för och lärarna har stöttat och hjälpt eleverna under det fortsatta arbetets gång. Eleverna uttrycker i intervju att det är så lektionerna brukar se ut och att lärarna är bra på att förklara och hjälpa dem så att de förstår och kan klara av uppgifterna.

Granskningen visar att lärarna använder sig av olika metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna och att lärarna ger eleverna utrymme att reflektera över sitt eget lärande. Emellertid sker detta i något olika utsträckning. I de intervjuer som genomförts framkommer att alla lärare på något sätt gör eleverna delaktiga i undervisningen och sitt lärande men att det skiljer sig åt i vilken grad respektive lärare gör detta. Lärare som intervjuats berättar att de gör eleverna delaktiga i undervisningen genom att fråga dem hur de vill arbeta och låta dem välja mellan olika alternativ av arbetssätt och arbetsformer. Lärarna säger också att de utvärderar lektioner och arbetsområden tillsammans med eleverna och att det som framkommer i utvärderingen tas med i planeringen framåt. Att lärarna gör på

olika sätt är något som framgår i de intervjuer som genomförts. Flera av eleverna beskriver att lärarna gör dem delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande genom att fråga dem hur de vill lära sig och genom att utvärderar undervisningen tillsammans med dem. När det gäller lärarnas arbete med att göra eleverna delaktiga i sitt eget lärande framgår att lärarna arbetar med en metod som kallas "VÖL" som står för VET-ÖNSKAR LÄRA-LÄRT. Genom att arbeta med denna metod utgår lärarna från elevernas erfarenheter och förståelse och ger dem delaktighet i vad de önskar lära sig samt förtydligar vilka kunskaper de förvärvat. Att lärarna arbetar med detta i undervisningen är något som både de själva men också eleverna berättar om i intervjuerna.

Granskningen visar att arbetet med att stimulera och utmana eleverna är begränsat. Detta då arbetet som görs främst riktar sig till eleverna som inte har kommit så långt i sin kunskapsutveckling. Eleverna som däremot har kommit långt i sin kunskapsutveckling får bara visst stöd och stimulans. I intervjuer framgår att eleverna som har nått långt i sin kunskapsutveckling i viss mån kan få stimulans och utmaning genom extrauppgifter eller uppgifter som kan göras på olika nivåer och som avser att ge dem möjlighet att svara mer utförligt och utveckla språket. Dock framkommer att eleverna som har nått långt i sin kunskapsutveckling lika gärna kan få mer av samma uppgifter på samma nivå eller få arbeta med något helt annat ämne istället för att stimuleras och utmanas i ämnet som det gäller. Eleverna själva menar att eleverna som behöver mycket stöd får det men att de som "klarar sig själva" inte får lika mycket hjälp. De säger vidare att de får hjälpa varandra för att slippa sitta långa stunder och vänta på lärarens hjälp. De säger också att det blir "tramsigt" i klassrummet när de inte utmanas i undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att undervisningen anpassas så att alla elever stimuleras och utvecklas, oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling.

En central utgångspunkt i skollagen och läroplanen är att undervisningen ska utgå från och anpassas efter de enskilda elevernas olika behov och förutsättningar. Elever ska

ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt.⁵ Vidare anger läroplanen att eleverna ska stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.⁶ En utmanande undervisning innebär att läraren kognitivt utmanar eleverna med uppgifter och aktiviteter som utvecklar och utmanar deras tänkande. Detta anses i sin tur främja och stärka elevernas motivation och engagemang i undervisningen.⁷

Exempelvis innebär en stimulerande och utmanande undervisning att läraren erbjuder en större variation av uppgifter att välja mellan för elever och att extrauppgifter som erbjuds elever som snabbt blir klara är av fördjupande karaktär, snarare än upprepande.

Skolinspektionens granskning visar att arbetet med att individanpassa undervisningen behöver utvecklas så att alla elever blir utmanade och stimulerade utifrån sina behov och förutsättningar. Visserligen arbetar lärarna med att anpassa undervisningen men eftersom det arbetet främst riktar sig till eleverna som inte har kommit så långt i sin kunskapsutveckling behöver skolan utveckla arbetet så att detta också omfattar eleverna som nått långt. Rektorn behöver därför se till att ett sådant arbete inleds och att lärarna får förutsättningar att tillsammans utveckla arbetet med att planera och genomföra sin undervisning även utifrån eleverna som har kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i låg utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

⁵ 1 kap 4 § skollagen

⁶ Lgr 11,2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper

⁷ Nordenbo, S.-E. mfl (2008) *Teacher competences and pupil achievement in pre-school and school: A systematic review carried out for The Ministry of Education and Research, Oslo*, Köpenhamn: Danish Clearinghouse for Educational Research, s 52f; Scheerens, J m.fl. (2007) *Review and meta-analysis of school and teaching effectiveness*, Enschede: University of Twente, Department of Educational Organization and Management, s. 120ff, 131; Hattie 2009, s. 110f.

Skälen för bedömningen är att det saknas ett gemensamt arbete för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero. Personalen ingriper vid situationer som uppstår och vidtar i samband med dessa åtgärder för att skapa en trygg och lugn miljö på kort sikt. Skolan genomför olika kartläggningar för att följa upp arbetet med trygghet och studiero men resultaten bearbetas inte tillsammans och det finns inte heller något forum där de gemensamt låter en analys av resultat ligga till grund för det fortsatta arbetet framåt. Arbetet med att skapa trygghet och studiero är i allt för stor utsträckning upp till varje enskild lärare att lösa. Dessutom saknas ett gemensamt målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och en samsyn hos personalen avseende arbetet med att uppmärksamma, anmäla och utreda kränkande behandling. Skolan har således en otillräcklig organisation gällande arbetet för att skapa trygghet och studiero. Skolinspektionens bedömning är att det primärt viktigaste för skolan är att utveckla arbetet med tryggheten och har därför valt att lyfta fram detta som ett utvecklingsområde för skolan. Trots att Skolinspektionen inte lyft fram studieron som ett utvecklingsområde visar granskningen ett tydligt behov av att skolan också arbetar vidare med att utveckla arbetet med studiero.

Granskningen visar att det gemensamma arbete som finns för att skapa trygghet och studiero på Långedragsskolan är ytterst begränsat. Detta då rektorn bland annat inte organiserar arbetet så att lärarna har möjlighet att samverka i tillräcklig utsträckning och det därmed blir upp till varje lärare att hitta metoder för att skapa trygghet och studiero. I de intervjuer som genomförts framgår beskrivningar som visar att utbildningen i flera delar präglas av studiero men också beskrivningar som visar att det finns vissa delar av utbildningen där studieron måste bli bättre så att eleverna inte blir störda när de utför sitt arbete. Såväl elever, lärare som rektor berättar att studieron skiljer sig åt mellan klasserna då undervisningen präglas av studiero i vissa delar men inte i andra. Alla lärare pratar med eleverna om studiero men enligt eleverna är det bara i vissa klasser som det finns gemensamma regler för studieron. Eleverna ger ett par exempel på hur lärarna gör för att skapa studiero; använder en klocka eller gör ett tecken med handen som visar att de ska vara tyst. Emellertid är det inget som eleverna anser är gemensamt och som alla lärare använder sig av. Även om några av lärarna, samma vecka som granskningsbesöket, hade ett möte där de fick möjlighet att prata om vad studiero är och fick ge varandra tips, uppger både lärare och rektor att det är upp till varje enskild lärare att arbeta för att skapa studiero.

När det gäller tryggheten på skolan är det flera av de intervjuade som menar att eleverna generellt sett är trygga på skolan, samtidigt som det ges beskrivningar av elever som utsätts för kränkande behandling, att det förekommer bråk och att det finns otrygga platser på skolan. De kartläggningar som skolan genomfört visar enligt de intervjuade att eleverna känner sig trygga. Därtill säger lärarna att eleverna ofta

berättar för någon vuxen när det hänt något dåligt. Eleverna själva säger att lärarna är bra på att ta tag i situationer som de uppmärksammar, dels för att de pratar med de inblandade men också för att de i samband med en incident kan lyfta det mer generellt i hela klassen utan att lämna ut de inblandade. Skolan har också trivselregler som gäller för hela skolan och som eleverna varit med och tagit fram. Eleverna beskriver emellertid att det sker en hel del dåliga saker när lärarna inte ser eller hör. De säger att det finns elever som är elaka mot andra elever när lärarna inte ser. De berättar vidare att det finns elever som är utsatta för nedsättande kommentarer och som tilltalas med fula ord. Eleverna säger att det har "gått för långt" i en klass och att de framfört detta till läraren. Även lärare, elevhälsa och rektorn ger exempel på konflikter och kränkande behandling som förekommer. Flera av de intervjuade framför att det saknas en samsyn kring arbetet med kränkande behandling. Bland annat säger de att det råder en osäkerhet i vad som ska anmälas som kränkande behandling. Inte heller finns det ett gemensamt arbete där personalen tillsammans analyserar uppkomna incidenter och diskuterar hur de kan bedriva ett gemensamt arbete framåt för att motverka kränkande behandling. Skolan har en plan mot kränkande behandling som enligt lärarna diskuteras inför varje läsår. Dock säger lärarna att planen inte är ett verktyg i det faktiska arbetet på skolan. I samtliga intervjuer är det främst rasterna som beskrivs som problematiska men även att det i något avseende finns elever som inte känner sig trygga att uttrycka sig inne i klassrummet på grund av ett dåligt klimat i klassen. Avseende rasterna har det framförts att skolgårdens utformning gör det svårt att utöva tillsynsansvaret och att det ofta förekommer konflikter på fotbollsplanen men att åtgärder vidtagits genom att tydliggöra reglerna för fotbollsplanen, utöka antalet rastvakter och tydliggöra rastvakternas uppdrag. Om dessa åtgärder möter behovet som finns råder det dock delade meningar om. Detta då elever och lärare anser att det inte alltid är tillräckligt många rastvakter ute medan rektorn och elevhälsan inte är av samma uppfattning. I intervju med elevhälsan framkommer emellertid att eleverna har framfört att det är för få rastvakter och att det dessutom är svårt att få kontakt med de rastvakter som finns. Detta är något som också rektorn informerats om, både av elevhälsan och lärarna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna arbeta för att utveckla ett samlat och långsiktigt arbete med att skapa trygghet på skolan.

Trygghet i skolan är en viktig förutsättning för att eleverna ska inhämta och utveckla nödvändiga kunskaper och värden. Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.⁸ Av granskningen framgår att arbetet med att skapa trygghet i allt för hög utsträckning sker utifrån varje enskild lärares initiativ, utan styrning och ledning av rektorn. Granskningen visar vidare att lärarnas möjligheter att samverka är mycket begränsade. Rektorn behöver därför organisera arbetet så att lärarna tillsammans med rektorn kan utveckla ett samlat arbete för att skapa trygghet på Långedragsskolan.

För att alla elever ska känna sig trygga och inte störas eller hotas vare sig i eller utanför klassrummet behöver skolan även arbeta förebyggande med dessa frågor. Genom att arbeta förebyggande med frågor knutna till den pedagogiska miljön så som sociala relationer och en positiv skolmiljö ger skolan eleverna bättre förutsättningar att nå goda skolresultat. För att utbildningen ska vara trygg kan inte lärmiljön begränsas till undervisningen i lektionssalar och övriga studieutrymmen. I begreppet utbildning innefattas även skolmålåltider, korridorer, skolgården under raster, lägerskolor, utflykter, studiebesök och praktik med mera och därmed utgör allt detta också lärandemiljön.⁹ En otrygg miljö kan handla om allt från hur lokaler och utomhusmiljö är utformade till hur personal och elever behandlar varandra. Även kränkningar och trakasserier som förekommer i skolan eller på nätet omfattas av skolans ansvarsområde, detta de skolan har en skyldighet att utreda alla kränkningar som har en koppling till dess verksamhet.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skälen för bedömningen är att rektorn inte ger lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i bedömning och betygssättning. Detta då rektorn inte ser till att lärarna

⁸ 5 kap.3 § skollagen

⁹ Skolinspektionen (2015) *Trygghet: Fördjupad analys av skolenkäten*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 218f och s. 633

får möjlighet att samverka med varandra för att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Därtill är rektorns analys av bedömning och betygssättning begränsad till vissa ämnen och årskurser. Därmed saknas en struktur för ett arbete där rektorn tillsammans med lärarna kan göra en analys av skillnader mellan olika lärares bedömningar och betyg i syfte att säkerställa likvärdiga betyg.

Granskningen visar att lärare till stor del lämnas ensamma i arbetet med bedömning och betygssättning. Dels för att rektorns ledning och styrning inte är tillräcklig men också då det inte finns några forum för lärare där de tillsammans kan kvalitetssäkra sin egen bedömning och betygssättning. I de intervjuer som genomförts framgår att lärarnas möjlighet till samverkan över lag är begränsad på Långedragsskolan. Rektorn har organiserat arbetet så att lärarna ges förutsättningar att träffas på ett gemensamt möte en gång i veckan. Inget av dessa mötestillfällen är avsatt för att analysera likvärdigheten i bedömningar och betygssättning. Vidare framgår att det är upp till var och en av lärarna att initiera samverkan avseende bedömning, vilket lärarna också har gjort. I intervju med rektorn framgår att viss undervisning bedrivs av lärare som inte är anställda av rektorn på Långedragsskolan. Det gäller bland annat lärare som undervisar i musik och bild. Enligt rektorn deltar inte lärarna, som har sin anställning på en annan skola, i någon samverkan med lärarna på Långedragsskolan varken gällande bedömning eller något annat. I intervjuer framgår att ett par lärare per läsår får möjlighet att samverka med lärare på andra skolor vid samrättning av nationella prov som genomförs med närliggande skolor. Lärare uppger att samrättningen av nationella prov är bra kompetensutveckling för de lärare som deltar och att det som framkommit vid träffarna delges övriga kollegor. Enligt rektorn kan arbetet med samrättning av nationella prov leda till att lärare på skolan får en diskussion, utifrån att olika bedömningar gjorts. Rektorn menar att lärarna gör likvärdiga bedömningar bland annat för att de använder sig av kunskapskraven som ett verktyg för att bedöma elevens kunskaper, att de har ett bra underlag för bedömning och att de använder sig av Skolverkets bedömningsstöd.

Granskningen visar vidare att det system som rektorn har för uppföljning och analys av lärarnas bedömningar är begränsat. Detta då det främst är betygsresultat i årskurs 6 samt resultat på nationella prov i årskurs 3 och 6 som följs upp och analyseras i syfte att säkerställa att lärarna gör likvärdiga bedömningar. Lärarnas medverkan i diskussioner utifrån en analys som görs är också begränsad. I de intervjuer som genomförts med lärare framförs att det främst är i samband med nationella prov som det görs en analys av lärares bedömning (se ovan). Rektorn menar emellertid att en analys av lärares bedömning görs både i samband med nationella prov men också vid resultatuppföljning av betyg. Rektorn ger som exempel att de vid uppföljning av betyg vid läsårets slut tittar på skillnader mellan pojkars och flickors resultat, skillnader i

resultat mellan ämnen och betygsspridning inom ämnen. Av intervjuer framgår att rektorn nyligen initierat ett arbete med bedömning som ska göras tillsammans med lärarna. Enligt rektorn behövs det utifrån att Skolverket utkommit med Allmänna råd om betyg och betygssättning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdigheten i bedömningar och betygssättning. I detta ingår att skapa förutsättningar för lärarna att regelbundet kunna samverka med varandra när de gör sina bedömningar.

Betygssättning innebär en myndighetsutövning och det betyg som en elev får kan ha avgörande betydelse för elevens chanser till utbildning och arbete. Det är inte bara bedömning i samband med betygssättning som är viktigt. Även de bedömningar som lärare behöver göra i icke-betygssättande årskurser behöver vara likvärdiga. Inte minst eftersom de kan spela en avgörande roll för att tidigt upptäcka elever som är i behov av särskilt stöd. Bedömning och betygssättning är en komplex praktik och kräver att lärare inte lämnas ensamma i arbetet. Det är viktigt att lärarna ges förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygssättning, dels i relation till de nationella styrdokument, dels med varandra.¹⁰ Vikten av att lärare samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen är något som lyfts fram i läroplanen.¹¹ Då granskningen av Långedragsskolan visar att det till allt för stor del är upp till varje lärare att arbeta med bedömning behöver rektorn ge lärarna bättre förutsättningar att samverka i arbetet med att säkerställa likvärdighet i bedömningar. Detta så att alla elever blir bedömda utifrån samma krav, oavsett vilken lärare som gjort bedömningen.

För att åstadkomma ett arbete som minskar risken att felaktiga bedömningar görs eller att felaktiga betyg sätts som inte avspeglar elevens faktiska kunskaper behöver rektorn ta ansvar för att de bedömningar och betyg som lärare gör av elevers kunskapsutveckling vid varje terminsslut är likvärdiga, alltså bedömda på samma grunder och kvalitetssäkrade. I arbetet med att säkerställa en likvärdighet behöver rektorn se till att ge lärarna möjlighet att regelbundet diskutera och analysera hur de

¹⁰ Skolverket (2016) *Betygsskalan och betygen B och D*, Stödmaterial, Reviderad version, Stockholm: Frizes

¹¹ Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

bedömer elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven både inom och mellan skolor. Sådana diskussioner och analyser kan bidra till att läraren utvecklar sin bedömarförmåga och förtrogenhet med kunskapskraven och därmed främjar en likvärdig och rättvis bedömning av elevernas kunskaper. Att diskutera bedömning och betygssättning med andra professionella bidrar till att bedömningen blir mer tillförlitlig och inte låter sig påverkas av lokala "traditioner" eller bedömningskulturer. För att höja kvalitén i arbetet med likvärdiga bedömningar kan lärarna bland annat få möjlighet att jämföra elevers arbeten och sina bedömningar inom och mellan olika ämnen för att kunna hjälpas åt att konstatera vad elever har uppnått och för att göra bedömningen likvärdig. Det kan till exempel ske genom att lärare gemensamt diskuterar och samlar en variation av elevarbeten som representerar kunskapskravens olika nivåer.

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Beslutsfattare
Signerat av: Helena Boëthius

X Susanne Nordberg

Föredragande
Signerat av: Susanne Nordberg

I handläggningen av ärendet har även undervisningsrådet Karin Widlund och juristen Magnus Jonasson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 14 november 2018 och den 15 november 2018. Besöket genomfördes av Susanne Nordberg och Karin Widlund.

Långedragsskolan är en kommunal grundskola i Göteborgs kommun med verksamhet i förskoleklass och grundskolans årskurser 1-6. Totalt har skolan 191 elever varav 24 i förskoleklass. Förskoleklassen omfattas inte av kvalitetsgranskningen.